

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Сьогодення вимагає від вищої освіти не лише теоретичної ґрунтовності, а й тісної інтеграції з реальними секторами економіки та соціальної сфери. Розгалужена партнерська мережа університету, що охоплює понад 220 організацій, виступає фундаментальною платформою для професійного становлення майбутніх фахівців у 2024-2025 навчальному році. Системний підхід до аналізу цієї мережі дозволяє надати комплексну оцінку її структурних особливостей, виявити сильні сторони та визначити перспективні напрями для подальшого розвитку й диверсифікації баз практик.

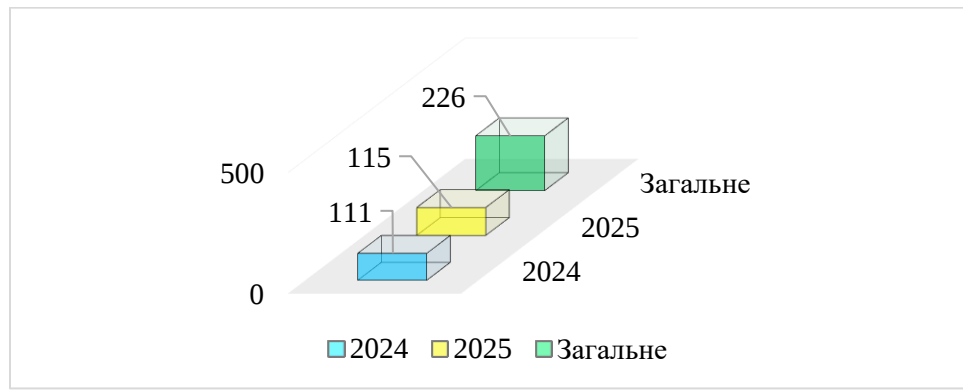

Рис. 1 Дворічна динаміка збільшення кількості договорів довготривалої співпраці

Динаміка укладання угод свідчить про сталий розвиток партнерства: у 2024 році було підписано 111 договорів, а у 2025 році – 115. Таким чином, загальна кількість діючих договорів становить 226 (рис. 1). Аналіз партнерської мережі за 2024–2025 навчальний рік демонструє суттєве розширення географії співпраці, що дозволило університету вийти далеко за межі регіонального рівня. Завдяки налагодженню зв'язків із організаціями з різних областей України та іноземними партнерами, здобувачі освіти отримали можливість проходити практику в різноманітних соціокультурних та економічних умовах. Таке територіальне охоплення не лише зміцнює статус університету як всеукраїнського освітнього центру, а й забезпечує високий рівень мобільності та адаптивності майбутніх фахівців.

Галузевий аналіз та об'єднані дані

Результати аналізу вказують на пріоритетність державного та комунального секторів у структурі партнерства. Це створює стабільну платформу для практичної підготовки фахівців педагогічного профілю, проте водночас окреслює потребу в інтенсифікації інтеграції з представниками приватного бізнесу (табл.1).

Галузева структура та стратегічне охоплення партнерської мережі

Аналіз розподілу договорів за секторами дозволяє визначити ключові вектори взаємодії та потенційні зони росту (рис. 2):

- Освіта (фундаментальний сегмент): Охоплює понад 120 установ, що забезпечує безперервність практичної підготовки на всіх рівнях від закладів дошкільної освіти до установ вищої школи.

- Соціальна сфера: Сформовано потужну мережу інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ) та територіальних центрів надання соціальних послуг, що є критично важливим для практичної підготовки психологів та соціальних працівників.
- Державне управління та право: Співпраця з військовими адміністраціями, виконавчими комітетами та підрозділами Пенсійного фонду України створює фахове середовище для здобувачів спеціальностей «Право» та «Публічне управління та адміністрування».
- Бізнес-сектор: Наразі спостерігається галузевий дисбаланс частка приватного сектору становить лише 12% (порівняно з 55% у сфері освіти). Це свідчить про необхідність зміщення фокусу на активніше залучення корпоративних партнерів та розвиток дуальної форми освіти.

Таблиця 1. Структура партнерської мережі за галузями

Галузь	Кількість / Частка	Ключові типи організацій
Освіта та наука	Понад 55%	Гімназії, ліцеї, ЗДО, коледжі, НАН України
Громадський сектор	Майже 16%	Благодійні фонди («Посмішка ЮА», «Ветеран Хаб++»), ГО
Бізнес та сервіс	Майже 12%	ІТ-компанії (Sombra), агросектор, юридичні об'єднання
Соціальні послуги	Другий за значущістю	Інклюзивно-ресурсні центри, центри реабілітації
Охорона здоров'я	Специфічна ніша	Лікарні, санаторії (ПрАТ «Миргородкурорт»)
Культура та спорт	Профільна база	Музеї, заповідники («Хортиця»), ДЮСШ
Збройні сили	Стратегічна сфера	Військові частини (А1619, А7053), РТЦК

Міжнародна співпраця та проєктна компетентність

Інтернаціоналізація партнерської мережі стала ключовим індикатором розвитку університету в поточному періоді. Особливого значення набуває розширення пулу міжнародних договорів із партнерами з Німеччини, Польщі та Естонії, що відкриває здобувачам доступ до передового європейського досвіду.

Участь у практичній підготовці на базі іноземних організацій, таких як Gärten helfen Leben (Німеччина), Fundacja "Unitatem" (Польща) чи Психологічний центр ФОП Світлана Волошина (Польща), дає можливість майбутнім фахівцям суттєво підвищити свою проєктно-грантову компетентність. Це дозволяє ефективно опановувати навички управління міжнародними ініціативами, впроваджувати інноваційні кейси та розвивати крос-культурну взаємодію, що є критично важливим для їхньої подальшої професійної адаптації у глобалізованому світі.

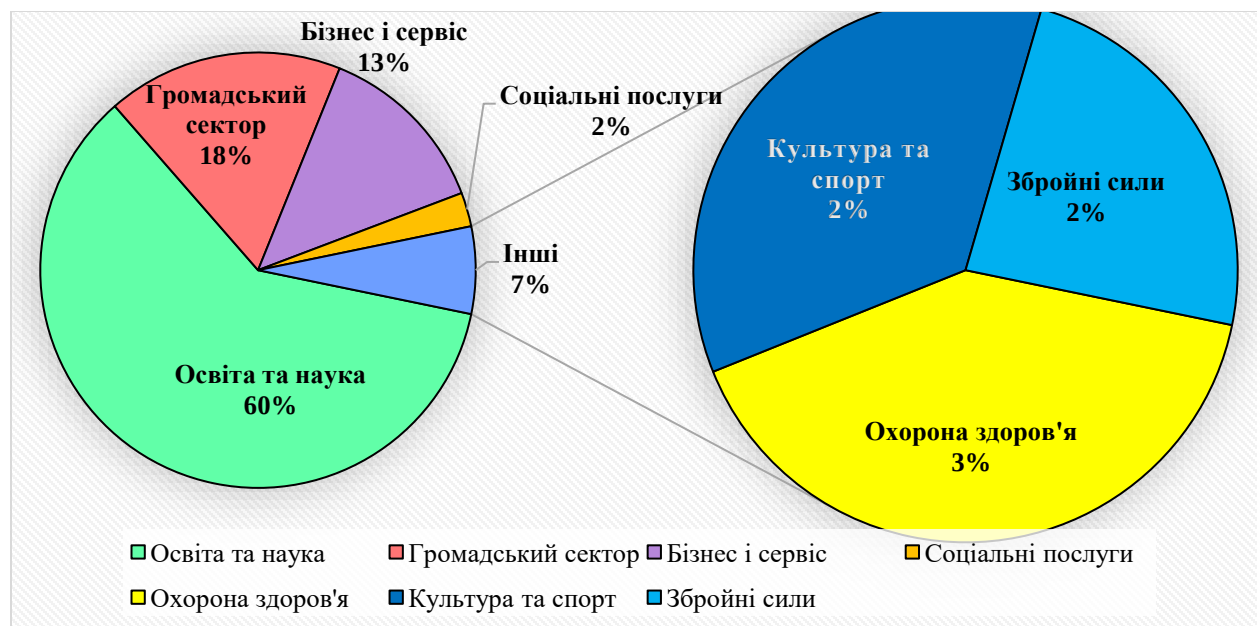

Рис. 2 Структура партнерської мережі за галузями

Масштабна територіальна експансія баз практик не лише зміцнює впізнаваність МДПУ імені Богдана Хмельницького як потужного освітнього бренду на всеукраїнському та міжнародному рівнях, а й відкриває перед студентською спільнотою принципово нові горизонти. Вихід за межі локального регіону дозволяє широкому колу роботодавців ближче познайомитися з високим рівнем підготовки наших випускників, що перетворює кожне місце практики на потенційний майданчик для майбутнього працевлаштування. Таким чином, розширена географія договорів стає для здобувача освіти дієвим соціальним ліфтом, забезпечуючи не лише релевантний професійний досвід, а й реальний шанс на побудову успішної кар'єри в будь-якому куточку країни чи за її межами (табл. 2).

Пріоритетні вектори розбудови партнерської мережі

Таблиця 2. Стратегічні напрями розвитку партнерської мережі

Напрямок	Основне завдання	Очікуваний результат
Диверсифікація	Активізація співпраці з ІТ-сектором, міжнародними компаніями та промисловістю.	Посилення інтеграції з реальним бізнесом та усунення галузевого дисбалансу.
Спеціалізація в реабілітації	Розширення мережі баз для військової психології та реабілітації через партнерство із ЗСУ та закладами охорони здоров'я.	Створення унікальної ніші для підготовки фахівців, здатних працювати з наслідками воєнних дій.
Цифровізація	Створення єдиної інтерактивної платформи «Бази практик».	Прозора взаємодія між студентом і роботодавцем, спрощення процесу вибору місця практики.

Відтак, поточна мережа є надійним фундаментом, проте вимагає подальшого зміцнення зв'язків із приватним сектором та міжнародними інституціями для забезпечення максимальної конкурентоспроможності випускників.

Партнерська мережа факультету на кінець 2025 року є значно розширеною та включає **понад 30 різних установ за 19 освітніми програмами**. Порівняння з попередніми роками вказує на якісний стрибок: якщо раніше практична підготовка була зосереджена переважно в закладах освіти Запорізької та Херсонської областей, то зараз вона охоплює більшість областей України. У 2025 р. було укладено низку нових стратегічних угод, зокрема з «*Gärten helfen Leben*» (GHL) та з Асоціацією „*Mi-Gracja*“ (Польща).

Географічний аналіз розширення

Географія установ-партнерів охоплює понад 10 областей України, крім домінуючої Запорізької області (табл. 3).

Відбулося кардинальне розширення в нові для факультету регіони. Якщо традиційним регіоном була Запорізька область, то зараз створено потужну мережу партнерів у центральній та західній Україні. Це дозволяє забезпечити практикою здобувачів, які були змушені переїхати через війну.

Таблиця 3. Географічний аналіз партнерської мережі

Західний/ Північно-західний кластер	Центральний кластер	Східний/Південний кластер	Столичний центр
Закарпатська, Хмельницька, Рівненська області	Київська, Чернігівська, Полтавська області	Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Харківська, Донецька області.	м. Київ

Типологічний аналіз нових партнерств показав розподіл нових та існуючих баз за типами установ свідчить про глибоку диверсифікацію.

ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ПРАВА

Практику на базах пройшли всі здобувачі вищої освіти факультету, задіяні у практичній підготовці у 2025 р. згідно з наказами, розподілом та відповідно до графіка навчального процесу факультету суспільно-гуманітарних наук та права.

1. *Проект Ради Європи «Посилення захисту національних меншин»* надав здобувачам соціології, філософії, філології унікальний досвід участі в міжнародних дослідницьких та соціальних проектах.
2. КУ «*Центр підтримки внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни та членів їх родин*» Мелітопольської міської ради Запорізької області - актуальна база для соціологів та психологів, що дозволяє працювати з найбільш вразливими категоріями населення в умовах війни.
3. *Угоди з Управлінням освіти Мелітопольської міськради* дозволяють централізовано розподіляти здобувачів вищої освіти по мережі шкіл міста, навіть у дистанційному форматі, забезпечуючи їхній доступ до реального освітнього процесу.

Факультет продемонстрував високий рівень адаптивності, успішно трансформувачи модель організації практики з локальної в національно розподілену та диверсифіковану. Географічне розширення є всеохопним та стратегічно обґрунтованим, що відповідає сучасним реаліям та міграційним потокам. Перехід до моделі, де ключовими партнерами є не лише школи, а й громадські об'єднання, адміністративні установи та

міжнародні проекти, повністю відповідає потребі формування в студентів сучасних, ширших професійних компетенцій.

Ефективність практичної підготовки на факультеті забезпечується поєднанням класичних академічних стандартів із гнучкими інструментами адаптації до умов воєнного стану. Кожна кафедра вибудовує власну траєкторію взаємодії зі стейкхолдерами, що дозволяє врахувати специфіку відповідної галузі знань. Для системного розуміння відмінностей та спільних рис у підходах підрозділів нижче наведено порівняльну характеристику (табл. 4).

Таблиця 4. Порівняльний аналіз ключових характеристик практичної підготовки за кафедрами

	Кафедра права	Кафедра германської філології та методики викладання германських мов	Кафедра історії та археології	Кафедра української філології та зарубіжної літератури	Кафедра соціології та філософії
Зміст практики	Адаптація до стандартів вищої освіти та вимог юридичної практики. Системний моніторинг якості.	Формування методичної та перекладацької майстерності. Багаторівневий підхід (від спостереження до самостійного проектування).	Послідовне формування профілю (вчитель → викладач → дослідник). Практика як ланка професійного ланцюга.	Поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю. Акцент на формуванні фахових і «м'яких» навичок.	Замовницький характер. Виконання реальних проєктів для стейкхолдерів. Висока релевантність у воєнний час.
Основні форми взаємодії зі стейкхолдерами	Консультації, анкетування, робочі наради, аналіз відгуків від юридичних фірм.	Довгострокова співпраця з ліцеями та школами (практичні бази), консультації з досвідченими вчителями-методистами	Робота в музейних та археологічних установах, співпраця з науковою спільнотою.	Співпраця з закладами ЗСО, методистами, бібліотеками та культурними установами.	Безпосередня робота з органами місцевого самоврядування (Управління культури та молоді), громадськими організаціями (ГО), участь у державних програмах (НУШ).
Використання цифрових інструментів	Google Forms для моніторингу, аналітичні таблиці, порівняльні матриці.	LMS (Moodle, Google Classroom), інтерактивні платформи (Miro, Padlet, Edpuzzle), сервіси для опитувань	Онлайн-платформи для організації навчання розрізнених груп, цифрові методи в історії (бази даних, картографія).	Освітні платформи, онлайн-опитування, презентаційні засоби, інструменти для спільної роботи.	Інструменти для соціологічних опитувань, аналізу даних (SPSS, Excel), платформи для вебінарів.
Головний зовнішній виклик	Нерівномірна активність студентів, складність узгодження позицій, оновлення нормативної бази.	Географічна розрізненість контингенту (окуповані території, закордон), необхідність гнучкого онлайн-формату.	Наслідки війни – географічна розрізненість учнів/здобувачів, перехід на онлайн-формати.	Адаптація до реальних умов роботи в школі, індивідуалізація навчання, управління часом.	Робота в умовах війни, адаптація завдань до актуальних потреб громади та державних установ.

Рівень задоволеності студентів	Позитивна динаміка, високі оцінки комунікації з гарантом.	100% задоволені якістю підготовки та отриманням навичок (за даними внутрішнього опитування).	Ресурсне забезпечення оцінене як достатнє. Головна перешкода – війна.	Позитивні відгуки щодо набуття практичного досвіду та розвитку комунікативних навичок.	Надзвичайно високий. 100% визнали корисність, 80% повністю задоволені взаємодією з базою практики.
--------------------------------	---	--	---	--	--

Аналіз формування ключових компетентностей під час практики

Результатом систематизованої роботи кафедр є формування цілісного профілю фахівця. Практика виступає не просто етапом навчання, а інтегратором, де теоретичні знання трансформуються у прикладні навички. Аналіз освітніх компонентів дозволяє візуалізувати широкий спектр компетентностей, які здобувачі опановують під час взаємодії з роботодавцями.

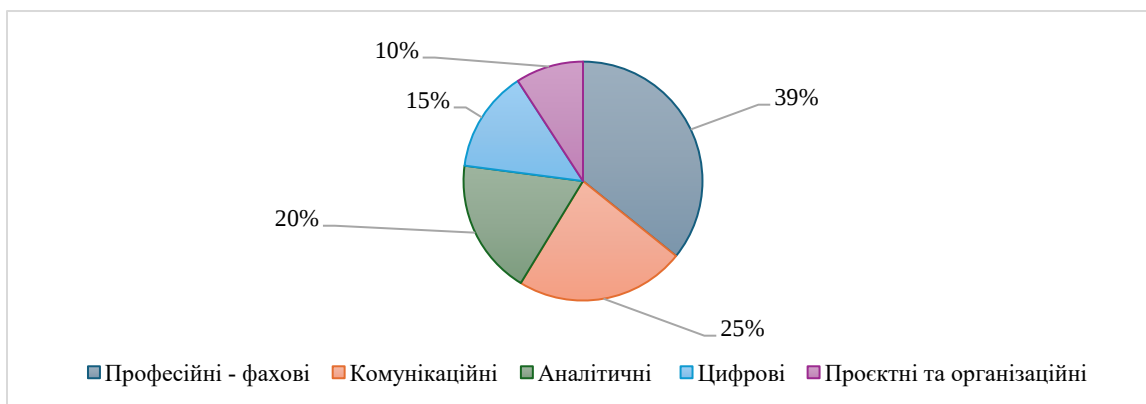

Рис. 3 Спектр компетентностей, що розвиваються під час практичної підготовки

Для більш детального розуміння того, як саме розподіляються акценти підготовки залежно від спеціальності, доцільно розглянути конкретні типи навичок у розрізі професійних профілів (табл. 5).

Таблиця 5. Деталізація компетентностей за профілями кафедр

Тип компетентності	Юридичний профіль	Філологічно-педагогічний профіль	Історико-дослідницький профіль	Соціологічно-аналітичний профіль
Професійні (фахові)	Робота з НПА, аналіз стандартів освіти.	Методика навчання мов, перекладацький аналіз, філологічна інтерпретація текстів.	Дослідницькі навички, методи польової археології, робота з музейними фондами.	Проведення повного циклу соціологічного дослідження, SWOT-аналіз, аналітика даних.
Аналітичні	Аналіз реалізації ОП, моніторинг якості, аналіз успішності.	Аналіз уроків, рефлексія педагогічної діяльності, порівняльний аналіз текстів.	Критичне розуміння історичних зв'язків, систематизація пам'яток, аналіз джерел.	Інтерпретація соціальних даних, контент-аналіз, оцінка ефективності проєктів.
Комунікаційні	Взаємодія зі стейкхолдерами, консультування,	Міжособова взаємодія з учнями/здобувачами, фасилітація,	Взаємодія з науковою спільнотою, музейними працівниками, учнями.	Робота з органами влади, громадськістю,

	проведення зустрічей.	комунікація з базами практик.		експертне консультування, презентація результатів.
Проектні та організаційні	Управління оновленням ОП, планування графіків.	Розробка навчальних модулів, планування уроків, організація позакласних заходів	Планування дослідницької діяльності, організація експедицій/екскурсій.	Планування та координація соціальних проєктів, управління заходами, тайм-менеджмент.
Цифрові (ІКТ)	Використання Google Forms, аналітичних таблиць.	Використання LMS, інтерактивних платформ, сервісів для створення контенту.	Використання онлайн-платформ для навчання, цифрових баз даних, картографічних методів.	Використання софту для опитувань (SPSS), платформ для вебінарів, інструментів аналітики.

Ефективність та виклики: результати зворотного зв'язку

Ключовим індикатором успішності обраної стратегії є зворотний зв'язок від безпосередніх учасників процесу. Високий рівень задоволеності здобувачів (до 100% на окремих програмах) корелює з позитивними оцінками зовнішніх партнерів.

Нижче наведено пряму мову ключових стейкхолдерів, які підтверджують релевантність підготовки студентів факультету реальним запитам ринку та громади: за результатами взаємодії зі стейкхолдерами було відзначено позитивну динаміку у підготовці здобувачів освіти, про що свідчать їх коментарі:

Інна Єфіменко, Управління культури та молоді: «Студенти проявили високий рівень комунікаційної культури та відповідальності. Їм можна довірити реальні завдання»

Світлана Алексєєва, ГО «Побратим»: «Здобувачі відповідально поставилися до роботи. Їхня аналітична підтримка допомогла нам глибше зрозуміти потреби сімей ветеранів і адаптувати наші програми. Це партнерство має реальний соціальний вплив»

Наталя Савченко, директор ліцею №16 Мелітопольської міської ради Запорізької області: «Здобувачі освітньої програми проходили практику у ліцеї № 16. Я, як безпосередній керівник бази практики, забезпечую створення належних умов для проходження здобувачами вищої освіти ОП виробничої (педагогічної) практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства України. Ми надаємо здобувачам вищої освіти ОП права користування матеріальною базою та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, а також забезпечуємо інформаційний та консультативний супровід....Студенти не лише виконували поставлені завдання, а й ініціювали корисні пропозиції щодо покращення організації заходів. Така співпраця реально підсилює нашу діяльність у період обмежених ресурсів».

Ірина Гарабазій, директор ліцею №24 Мелітопольської міської ради Запорізької області: «Здобувачі вищої освіти зазначеної ОП, які проходять виробничу (педагогічну) практику на базі Ліцею №24 ММР ЗО, отримують унікальний досвід роботи в умовах сучасної цифрової освіти, що стане для них цінною основою у майбутній професійній діяльності. Ми відповідально ставимося до процесу підготовки майбутніх педагогів, надаючи їм можливість здобути практичний досвід у навчальному середовищі, що відповідає сучасним освітнім стандартам. Здобувачі вищої освіти мають доступ до матеріально-технічної бази та необхідної документації, що допомагає їм успішно виконати програму практики. З боку керівника практики від факультету та методистів від кафедри відчуваємо постійний зв'язок та підтримку не тільки на період проходження здобувачами практики, але й під час проведення профорієнтаційних заходів».

Галицька Олена, голова методоб'єднання вчителів англійської мови міста Мелітополя: «Наша співпраця з кафедрою і викладачами, які забезпечують освітній процес за освітньою програмою розпочалась вже давно,

як мінімум 5-6 років тому. Я надавала рекомендації щодо удосконалення ОП в якості вчителя з великим досвідом роботи, голови методоб'єднання вчителів англійської мови міста Мелітополя, учасниці проєктів, актуальних для освітян стосовно змісту нових вибіркових дисциплін “Особливості методики навчання іноземної мови в ранньому віці”, “Методика проведення дослідницької роботи майбутнім вчителем-філологом”.

Гладкий Дмитро, адвокат, партнер адвокатського об'єднання «Гладкий, Яценко та Партнери», голова відділення Асоціації правників України, член Ради адвокатів Запорізької області, ключовий представник Міжнародної асоціації юристів по проєкту з документування воєнних злочинів «eyeWitness to Atrocities»: «ОП відповідає сучасним запитам юридичної практики, а студенти демонструють належну підготовку до роботи з нормативною базою».

Попри високі показники задоволеності, процес організації практики супроводжується низкою об'єктивних труднощів, зумовлених безпековою ситуацією та цифровою трансформацією освіти. Системний підхід вимагає не лише фіксації цих проблем, а й розробки чіткого алгоритму їх подолання. У наступній таблиці (табл. 6) узагальнено критичні виклики та запропоновано стратегічні кроки для їх нівелювання.

Таблиця 6. Узагальнення головних викликів та запропонованих шляхів їх подолання

Виклик (універсальний та специфічний)	Запропоновані шляхи вирішення / Пропозиції
1. Географічна розрізненість контингенту через наслідки війни.	Розвиток гнучких онлайн- та гібридних форматів практики. Посилення цифрової компетентності як у здобувачів, так і у викладачів.
2. Нерівномірна активність студентів у групових формах роботи (анкетування, обговорення).	Активізація через індивідуальні консультації, чіткіші дедлайни, впровадження систем менторства та тьюторського супроводу.
3. Складність узгодження очікувань між ЗВО, студентами та стейкхолдерами.	Формалізація партнерських угод, регулярні координаційні наради, створення спільних рад зі стейкхолдерів.
4. Потреба у більшій практико-орієнтованості та роботі з реальними проєктами.	Передовий досвід кафедри соціології: перехід на замовницьку модель практики. Розширення таких підходів на інші кафедри.
5. Необхідність глибшої рефлексії та аналізу власної діяльності студентами.	Запровадження структурованих щоденників практики, обов'язковий аналіз відеозаписів уроків/презентацій, проведення сесій супервізії.

Концептуальні підсумки та стратегія подальших дій

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що факультет суспільно-гуманітарних наук та права сформував стійку та адаптивну екосистему практичної підготовки. Спостерігається високий рівень організації практики. Усі кафедри демонструють системний підхід до практичної підготовки, що підтверджується позитивним зворотним зв'язком від студентів та стейкхолдерів. Наслідки війни визнані основним викликом, на який система практик реагує шляхом інтенсифікації використання цифрових інструментів та гнучких форматів. Практика ефективно формує не лише фахові, а й критично важливі трансверсальні компетентності: аналітичні, комунікаційні, цифрові, проєктні. Замовницька модель кафедри соціології є зразком високої релевантності освіти та має бути вивчена для масштабування.

Перспективні напрями вдосконалення практичної підготовки

- *Інституціалізувати обмін кращими практиками між кафедрами* (Створити внутрішній семінар або базу знань з кейсами (наприклад, модель замовницької практики від соціологів, досвід довгострокової співпраці зі школами від філологів).

- *Уніфікувати цифрові інструменти моніторингу якості (на базі успішних кейсів Google Forms) (Адаптувати успішні інструменти (типу Google Forms, аналітичних таблиць) для всіх ОП, з акцентом на аналіз формування конкретних компетентностей, а не лише на організаційні питання.)*
- *Впровадити обов'язкове електронне портфоліо практики для підсилення рефлексії здобувачів (Запровадити обов'язкове ведення електронного портфоліо практики для кожного студента, що включатиме не лише звіти, а й відеоматеріали, відгуки, самоаналіз та індивідуальний план розвитку після практики).*
- *Активізувати залучення стейкхолдерів на ранніх етапах (Запровадити практику спільних «проектних лабораторій» з представниками роботодавців для формування тем та завдань практики, що відповідатимуть актуальним ринковим потребам).*

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

На факультеті реалізуються 8 освітніх програм, за якими організовано різні види практик залежно від рівня освіти та специфіки підготовки. У межах проходження навчальних, виробничих та науково-дослідних практик здобувачі вищої освіти виконували комплекс завдань, спрямованих на формування професійних навичок і компетентностей відповідно до обраних освітніх програм. Характер виконаних робіт та використаних професійних інструментів визначався специфікою кожної освітньої програми та баз практики.

Для забезпечення системності навчання завдання кожного етапу практики чітко диференційовані за функціональними напрямками (від організаційного до проектного). Це дозволяє здобувачу поступово занурюватися у професійне середовище, що відображено у табл. 7:

Таблиця 7. Функціонально-цільова структура завдань практичної підготовки за освітніми програмами

ОП «Дошкільна освіта. Логопедія»	організаційні – ознайомлення з режимом ЗДО та логопедичної групи, підготовка дидактичних матеріалів, планування освітньої роботи. педагогіко-методичні – розробка і проведення занять, використання дидактичних ігор для розвитку мовлення та пізнавальних умінь дошкільників. виховні – розвиток комунікативних і соціальних навичок, підтримка позитивного мікроклімату, сприяння соціалізації дітей з порушеннями мовлення. управлінські – участь у плануванні групової та корекційної роботи, співпраця з адміністрацією закладу. аналітичні – діагностика мовленнєвого розвитку, ведення документації, визначення напрямів корекційної роботи. комунікаційні – взаємодія з дітьми, батьками та фахівцями (вихователями, логопедами, психологами).
ОП «Початкова освіта. Іноземна мова», ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»	організаційні – ознайомлення з базою практики, документацією закладу, режимом роботи та планування навчальної діяльності; педагогіко-методичні – підготовка й проведення уроків у початкових класах, складання календарно-тематичних планів, добір навчально-дидактичних матеріалів; виховні – участь у виховних заходах, формування навчальної мотивації, соціальних і моральних якостей учнів; аналітичні – аналіз відвіданих уроків, самоаналіз власної педагогічної діяльності; комунікаційні – взаємодія з учнями, вчителями початкових класів, адміністрацією закладу освіти.

ОП «Спеціальна освіта. Логопедія»	організаційні – ознайомлення з роботою логопедичного кабінету, документацією, планування індивідуальної корекційної роботи; педагогіко-методичні – підготовка та проведення індивідуальних і групових логопедичних занять, добір корекційно-розвивальних вправ і матеріалів; виховні – сприяння розвитку мовленнєвої активності, пізнавальних і соціальних навичок дітей; аналітичні – спостереження за мовленнєвим розвитком дітей, аналіз логопедичних занять, оцінювання результатів корекційної роботи; комунікаційні – взаємодія з дітьми, батьками, логопедом, педагогами та фахівцями супроводу.
ОП «Середня освіта. Мистецтво. Музичне мистецтво»	організаційні – ознайомлення з базою практики, документацією та планування індивідуальної роботи; педагогіко-методичні – складання календарно-тематичних планів, підготовка й проведення уроків музичного мистецтва, добір навчальних матеріалів; виховні – участь у виховних заходах, формування естетичних цінностей і музичної культури учнів; аналітичні – аналіз відвіданих уроків і самоаналіз педагогічної діяльності; комунікаційні – взаємодія з учнями, педагогами-наставниками та адміністрацією закладу.
ПО «Хореографія»	Організаційні – ознайомлення з базою практики, режимом роботи, внутрішньою документацією закладу освіти або мистецької установи; планування навчальної та репетиційної діяльності. Педагогіко-методичні – підготовка й проведення занять і репетицій з хореографії; добір танцювального матеріалу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів; використання сучасних методів навчання та елементів сценічної постановки. Виховні – формування естетичного смаку, дисциплінованості, відповідальності та культури сценічної поведінки; участь у виховних і мистецьких заходах. Управлінські – участь в організації репетиційного процесу, концертних виступів, показових занять та творчих заходів. Аналітичні – аналіз проведених занять, репетицій і виступів; оцінювання рівня виконавської майстерності та динаміки розвитку здобувачів. Комунікаційні та консультативні – взаємодія з учнями, викладачами, керівниками творчих колективів; надання рекомендацій щодо техніки виконання та сценічної майстерності. Проектні – участь у постановці хореографічних номерів, творчих проєктах, фестивалях і концертних програмах.
ОП «Педагогіка вищої школи»	Організаційні – ознайомлення з нормативно-правовою базою діяльності ЗВО, внутрішньою документацією університету та роботою кафедри; участь у плануванні й організації освітнього процесу. Педагогіко-методичні – підготовка та проведення занять, використання сучасних і цифрових методів навчання; аналіз і самоаналіз занять; розроблення навчально-методичних матеріалів. Виховні – участь у кураторських і виховних заходах; формування академічної культури, доброчесності та громадянських цінностей здобувачів освіти. Управлінські – участь у роботі кафедри, ознайомлення з системою забезпечення якості вищої освіти та організацією освітнього процесу. Аналітичні – аналіз педагогічних процесів у закладі вищої освіти, оцінювання ефективності освітніх технологій та результатів навчання. Комунікаційні та консультативні – взаємодія зі студентами, викладачами, керівниками практики; проведення консультацій з навчальних і наукових питань. Проектні – участь у науково-методичних та освітніх проєктах, роботі наукового гуртка «Акме».
ОП «Соціальна робота. Арт-терапія в соціальній сфері»	організаційні – ознайомлення з документацією та правилами роботи, допомога в проведенні заходів. педагогіко-методичні – розробка та проведення арт-терапевтичних занять, тренінгів, підготовка методичних матеріалів. виховні – розвиток соціальних і емоційних навичок, підтримка адаптації та позитивної самооцінки клієнтів. управлінські – участь у плануванні роботи, координації діяльності, нарадах і супервізіях. аналітичні – діагностика потреб, оцінювання ефективності занять, аналіз кейсів. комунікаційні – професійна взаємодія з клієнтами та колегами, участь у зустрічах і консультаціях. консультативні – участь у наданні психосоціальних консультацій, рекомендації ресурсів і технік самодопомоги. проектні – розробка та реалізація творчих і соціальних проєктів, тренінгів, просвітницьких заходів.

Реалізація зазначених завдань безпосередньо конвертується у конкретні професійні здобутки. У розрізі кожної освітньої програми було проаналізовано не лише перелік сформованих компетентностей, а й конкретний інструментарій (методи та цифрові засоби), який використовувався здобувачами для досягнення мети

Під час проходження практик здобувачі освіти формували та вдосконалювали професійні навички й компетентності, передбачені Стандартами вищої освіти та освітніми програмами. Зміст сформованих компетентностей, методи роботи й використані інструменти диференціювалися залежно від освітньої програми (тал. 8).

Таблиця 8. Професійні навички та компетентності, передбачені Стандартами вищої освіти та освітніми програмами

Освітня програма «Дошкільна освіта. Логопедія»	
Професійні навички	Адаптація навчального матеріалу відповідно до рівня розвитку дітей; проведення логопедичного обстеження звуковимови, словникового запасу та граматичного ладу мовлення; обстеження пізнавальних і психічних можливостей дітей дошкільного віку.
Методи роботи	Педагогічне спостереження та аналіз; ігрові методи й технології; корекційно-розвиткові методики.
Інструменти	Дидактичні картки, предметні та сюжетні зображення; робочі зошити, таблиці, протоколи обстеження; мультимедійні презентації та інтерактивні ігри.
Освітня програма «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», ОП «Початкова освіта. Іноземна мова»	
Професійні навички	Адаптація навчального матеріалу до вікових та індивідуальних особливостей учнів; формування навчальних умінь і навичок; розвиток мовлення, мислення та пізнавальної активності молодших школярів.
Професійні компетентності	Діагностична (спостереження та оцінювання навчальних досягнень учнів); комунікативна (ефективна взаємодія з учнями, батьками, колегами); організаційна (планування та організація освітнього процесу); аналітична (аналіз результатів навчання та власної педагогічної діяльності); рефлексивна (усвідомлення професійних сильних сторін і зон розвитку).
Методи роботи	Педагогічне спостереження та аналіз навчальної діяльності; ігрові та інтерактивні методи навчання; корекційно-розвиткові вправи.
Інструменти	Дидактичні картки, предметні та сюжетні зображення; робочі зошити, таблиці, навчальні матеріали; мультимедійні презентації, інтерактивні ігри, електронні освітні ресурси.
Освітня програма «Спеціальна освіта. Логопедія»	
Професійні навички	Адаптація матеріалу відповідно до рівня мовленнєвого та психічного розвитку дітей; проведення логопедичного обстеження звуковимови, словникового запасу та граматичного ладу мовлення; обстеження пізнавальних і психічних можливостей дітей дошкільного віку.
Професійні компетентності	Діагностична (проведення логопедичної та психолого-педагогічної діагностики); комунікативна (взаємодія з дітьми, батьками, фахівцями супроводу); аналітична (визначення мовленнєвих порушень і причин їх виникнення); організаційна (планування та ведення документації); інклюзивно-педагогічна (адаптація методик до потреб дітей з ООП); рефлексивна (оцінювання власної професійної діяльності логопеда).
Методи роботи	Логопедичне та педагогічне спостереження й аналіз; ігрові методи та технології; корекційно-розвиткові методики з подолання мовленнєвих порушень.
Інструменти	Дидактичні картки, предметні та сюжетні зображення; робочі зошити, таблиці, протоколи логопедичного обстеження; мультимедійні презентації, інтерактивні логопедичні ігри.
ОП «Середня освіта. Мистецтво. Музичне мистецтво»	
Професійні навички	Адаптація навчального матеріалу з музичного мистецтва відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів; організація та проведення уроків музичного мистецтва; розвиток музично-слухових, вокально-хорових і творчих здібностей учнів; використання елементів музично-рухової та інструментальної діяльності.
Професійні компетентності	Предметно-методична (володіння змістом музичного мистецтва та методикою його викладання); комунікативна (ефективна взаємодія з учнями, колегами, батьками); організаційна (планування й організація освітнього процесу, управління класом); аналітична (аналіз результатів навчальної діяльності учнів); виховна (формування естетичних цінностей, музичної культури та художнього смаку); рефлексивна (оцінювання власної педагогічної діяльності та професійного зростання).
Методи роботи	Педагогічне спостереження та аналіз; слухання музики та її обговорення; вокально-хорові, інструментальні й музично-рухові методи; ігрові та інтерактивні технології; проєктні та творчі

	методи навчання.
Інструменти	Музичні інструменти (фортепіано, шумові та дитячі інструменти); нотні тексти, аудіо- та відеозаписи; дидактичні матеріали, робочі зошити; мультимедійні презентації, інтерактивні освітні ресурси, електронні платформи для музичної освіти.
ОП «Хореографія»	
Професійні навички	Хореографічна, педагогічна, методична, виконавська, комунікативна, організаційна, аналітична та рефлексивна.
Професійні компетентності	Проведення занять і репетицій з хореографії; постановка танцювальних номерів; розвиток техніки руху та артистизму; організація сценічної діяльності; аналіз і самооцінка професійної діяльності.
Методи роботи	Показ і наслідування, тренувальні та репетиційні методи, поетапне опрацювання рухів, проєктно-творчий і рефлексивний підхід.
Інструменти	Музичний супровід, хореографічні зали та обладнання, відеозаписи виступів, дзеркала, сценічний простір, цифрові ресурси для аналізу та навчання.
освітньої програми «Педагогіка вищої школи»	
Професійні компетентності	педагогічна – здатність проєктувати, організовувати та реалізовувати освітній процес у закладах вищої освіти; методична – володіння сучасними методами, формами та технологіями навчання у вищій школі; науково-дослідницька – здатність планувати та здійснювати педагогічні дослідження, аналізувати й інтерпретувати їх результати; аналітична – здатність до критичного аналізу педагогічних процесів і освітніх результатів; комунікативна – ефективна академічна взаємодія зі студентами, колегами, адміністрацією; управлінська – розуміння принципів управління освітнім процесом і забезпечення якості освіти; цифрова – використання цифрових інструментів і технологій в освітній та науковій діяльності; рефлексивна – здатність до самооцінки професійної діяльності та безперервного професійного розвитку.
Професійні навички	планування та проведення занять у закладі вищої освіти; розроблення навчально-методичних матеріалів; застосування інтерактивних і цифрових методів навчання; проведення педагогічного аналізу та самоаналізу; організація консультаційної та виховної роботи; виконання науково-дослідних і проєктних завдань.
Методи роботи	Педагогічне спостереження та аналіз; проблемно-орієнтоване та проєктне навчання; інтерактивні й дослідницькі методи; рефлексивні методики; використання кейсів і аналіз реальних освітніх ситуацій.
Інструменти	Цифрові освітні платформи та сервіси; мультимедійні презентації; навчально-методична документація; електронні освітні ресурси; інструменти для збору та аналізу даних; онлайн-засоби комунікації та дистанційного навчання.
ОП «Соціальна робота. Арт-терапія в соціальній сфері»	
Професійні компетентності	Діагностична – обстеження мовленнєвих і психічних функцій дітей, аналіз результатів, формування висновків. Комунікативна – взаємодія з дітьми, батьками та фахівцями, дотримання етичних норм. Аналітична – порівняння результатів діагностики, визначення мовленнєвих проблем і причин їх виникнення. Організаційна – планування діяльності, ведення та оформлення документації. Інклюзивно-педагогічна – розуміння потреб дітей з ООП, адаптація методик до індивідуальних можливостей. Рефлексивна – усвідомлення власних професійних сильних сторін і зон розвитку.
Професійні навички	Соціальна діагностика та оцінка потреб клієнтів; кейс-менеджмент (ведення випадку, планування, супровід); кризова інтервенція (у спрощеній формі під супервізією); фасилітація групової роботи; емоційна підтримка та ненасильницька комунікація.
Методи роботи	Арт-терапевтичні техніки (малювання, колаж, ліплення, проєктивні методики); музикотерапія, казкотерапія; групова динамічна арт-терапія; методи активного консультування (емпатійне слухання, рефреймінг, інтерпретація); тренінгові методи (саморегуляція, стрес-менеджмент, командоутворення).
Інструменти	Арт-матеріали (фарби, пастель, пластилін, глина, папір); мультимедійні засоби (презентації, відеотехніки, інтерактивні програми); документація соціальної роботи (анкети, протоколи, карти оцінки потреб, плани роботи); онлайн-інструменти (платформи дистанційної терапії, електронні кейс-карти).

Представлена деталізація свідчить про високу професійну специфікацію кожної програми: від інклюзивно-корекційного спрямування у логопедів до арт-терапевтичного та управлінського інструментарію у соціальних працівників та викладачів вищої школи.

Студенти під час практики взаємодіяли з керівниками практик, стейкхолдерами та іншими здобувачами освіти.

Наприклад, в межах виробничої (діагностично-логопедичної) практики студенти зустріались з Коровай Олесею – вчителем логопед-дефектологом ЗДО №153 м. Львів, яка розповідала про особливості роботи вчителя-логопеда в закладі дошкільної освіти. В межах виробничої практика (логопедичної) студенти мали змогу прослухати досвід інклюзивної практики Балашової Вікторії – асистента вчителя дитячого навчального закладу (для українських дітей з особливими освітніми потребами) в Чехії. В межах виробничої практики (в закладах дошкільної освіти) відбулась зустріч з професіоналом-практиком Оленою Фесенко – вихователем ЗДО «Рукавичка» Кушугумської селищної ради Запорізької області, яка розповідала про особливості роботи вихователя в закладі дошкільної освіти.

Здобувачі за освітніми програмами двох рівнів навчання, взаємодіючи зі стейкхолдерами: Інною Покусою – директором Мелітопольської гімназії 23 ММР ЗО, Оленою Гнатів – кандидатом педагогічних наук, викладачем ДНЗ «Бердянський центр професійно-технічної освіти», Оленою Бідою – доктором педагогічних наук, професором Черкаського національного педагогічного університету виконували широкий спектр завдань, що дозволило здобувачам застосувати знання у реальних умовах взаємодії з освітнім середовищем.

Студенти під час практики взаємодіяли з керівниками практик, стейкхолдерами та іншими здобувачами освіти. В межах практик освітньої програми «Соціальна робота. Арт-терапія в соціальній сфері» студенти взаємодіяли з Виконавчим комітетом Мелітопольської міської ради Запорізької області (Договір № 04/32-16 від 08.01.2024 р.), Смілянським міським центром соціальних служб (Договір №143/30-16 від 01.03.2025 р.).

Результати анкетування здобувачів вищої освіти підтверджують високий рівень задоволеності практичною підготовкою. Узагальнені дані опитування наведено на рис. 4.

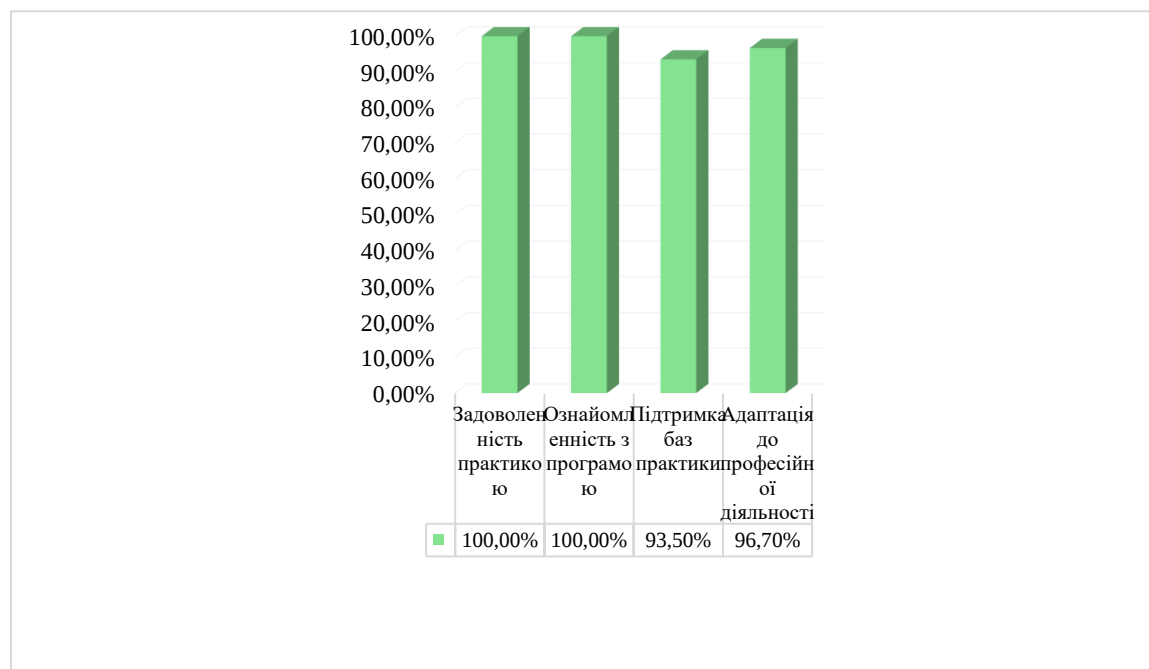

Рис. 4. Узагальнені показники задоволеності здобувачів вищої освіти практичною підготовкою

Результати та виклики, пропозиції

Системне узагальнення інформації, наданої гарантами освітніх програм, дозволяє сформувати цілісну картину стану практичної підготовки на факультеті. Для наочного

представлення взаємозв'язку між досягнутими результатами, існуючими бар'єрами та траєкторіями подальшого розвитку, ключові дані структуровано у комплексний профіль якості (табл. 9)

Таблиця 9. Комплексний профіль якості та перспектив розвитку практичної підготовки

Категорія аналізу	Ключові показники та результати	Напрями вдосконалення та рішення
Досягнення та сильні сторони	Сформована професійна мотивація та рефлексія. Набуття досвіду в інклюзивному та корекційному середовищах. Успішна адаптація теоретичних знань до реальних кейсів.	Тиражування досвіду: Масштабування кращих практик роботи з ООП (особливими освітніми потребами) на всі освітні програми.
Системні виклики	Нерівномірність матеріально-технічної бази різних організацій. Дефіцит часу на самостійну діяльність здобувачів. Складність фідбеку при дистанційному форматі.	Уніфікація: Створення єдиних цифрових кабінетів практики та розробка стандартизованих методичних матеріалів для всіх баз.
Цифрова трансформація	Активне впровадження LMS, мультимедійних та інтерактивних ресурсів. Використання цифрових інструментів діагностики та оцінювання.	Модернізація ОП: Посилення компонентів із цифрової педагогіки, логопедії та аналітики освітнього процесу.
Взаємодія зі стейкхолдерами	Висока залежність якості практики від глибини комунікації з роботодавцем. Ефективність спільних методичних заходів.	Партнерство: Запровадження системи регулярних супервізій та залучення практиків до підсумкового оцінювання результатів.

Представлена матриця аналізу підтверджує, що практична підготовка за всіма спеціальностями факультету є результативною та професійно орієнтованою. Водночас виявлені системні труднощі від нерівномірності ресурсного забезпечення баз до необхідності посилення цифрового супроводу визначають пріоритетні кроки методичної роботи на наступний період. Головним вектором залишається перехід до моделі безперервної супервізії та поглиблена інтеграція реальних професійних кейсів у кожную освітню програму.

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

У межах факультету реалізуються практики за освітніми програмами економічного, управлінського та педагогічного спрямування бакалаврського і магістерського рівнів. Географія практичної підготовки здобувачів спеціальності «Середня освіта» у 2024–2025 н.р. трансформувалася у всеукраїнську мережу, об'єднавши заклади від Львова до прифронтових регіонів, що забезпечує неперервність освітнього процесу та стійкість фахової підготовки

Регіональні вектори партнерства

Західний: Ліцеї №37 та №15 (Львів), Зарічанський ліцей імені В. Яворського (Івано-Франківщина).

Північний: Бахмацький ліцей №1 (Чернігівщина).

Центрально-Східний: Покровська МР (Олексіївський ліцей, Ліцей №5), Нікопольський педколедж, Криворізький ліцей «Міжнародні перспективи».

Запорізько-Південний (опорний): Мелітопольський ліцей-інтернат, Вільнянська спецшкола-інтернат, Хортицька національна академія, НВК №67 (Запоріжжя), Новокаховський ліцей №3.

Луганський: Лисичанський ліцей №5.

Диверсифікація баз практик охоплює підприємства реального сектору, органи управління та заклади фахової передвищої освіти. Такий мультисекторальний підхід повністю відповідає вимогам НАЗЯВО щодо залучення стейкхолдерів до реалізації ОП та формування мобільного, адаптивного випускника

Зміст практичної підготовки на факультеті структурований відповідно до специфіки кожної освітньої програми, що забезпечує послідовне формування фахових компетентностей від базового операційного рівня бакалавра до стратегічно-дослідницького рівня магістра (табл. 10).

Таблиця 10. Ключові результати практичної підготовки

Освітня програма	Рівень	Вид практики	Ключові результати практичної підготовки
Менеджмент підприємств і організацій	Бакалавр	Виробнича	Формування базових управлінських навичок, аналіз діяльності підприємства, робота з документацією
Менеджмент підприємств і організацій	Магістр	Виробнича	Аналітична, проєктно-дослідницька діяльність, прийняття управлінських рішень, прогнозування
Управління навчальними закладами	Магістр	Виробнича	Управління освітніми процесами, робота з нормативною базою, стратегічне планування
Економіка та бізнес	Бакалавр	Навчальна / виробнича	Первинні економічні та аналітичні навички, робота з фінансовими показниками
Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес	Бакалавр	виробнича	Формування професійних умінь організації сервісної діяльності, обслуговування споживачів та виконання виробничих функцій у сфері гостинності й туризму відповідно до вимог ринку праці
Комп'ютерні науки	Магістр	Виробнича (з фаху)	Формування здатності до розроблення, впровадження та аналізу програмних і інформаційних систем із використанням сучасних технологій та методів інженерії програмного забезпечення в реальних професійних умовах
Середня освіта. Математика. Середня освіта. Інформатика	Бакалавр	Педагогічна	Формування педагогічної, методичної та комунікативної компетентностей

Середня освіта. Математика. Фізика	Магістр	Педагогічна	Формування готовності до самостійної педагогічної, методичної та дослідницької діяльності з використанням сучасних освітніх технологій відповідно до вимог державних стандартів освіти
--	---------	-------------	--

Практична підготовка за економічними та управлінськими освітніми програмами орієнтована на формування професійної готовності до роботи в умовах реального бізнес-середовища. Здобувачі залучаються до виконання організаційних, аналітичних, управлінських і проєктних завдань, використовують сучасні цифрові інструменти (BAS, 1С, Dilovod, Power BI, CRM-системи). Посиленню практичної підготовки сприяють проведення відповідних заходів, таких як: Семінар-практикум: «Нове покоління кандидатів – нові правила гри для роботодавців», який провела Тетяна Книшевська - арбітражна керуюча, голова правління «Клуб ділових жінок МЛТ», бізнес-консультант, дипломований HRBP, керуюча персоналом та представниця власника ТОВ «Укрфаворіт», 25 квітня 2025 р.

На магістерському рівні практика інтегрується з тематикою кваліфікаційних робіт, що відповідає вимогам НАЗЯВО щодо дослідницької складової та прикладної спрямованості підготовки. Результати анкетування здобувачів вищої освіти засвідчують високий рівень задоволеності практичною підготовкою. Узагальнені дані опитування наведено на рис. 5.

Рис. 5. Узагальнені показники задоволеності здобувачів вищої освіти практичною підготовкою

Проведений аналіз виробничої практики здобувачів спеціальності «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня показав, що була досягнута ключова мета формування у здобувачів здатність застосовувати теоретичні знання в умовах реального підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Важливим досягненням стало також налагодження ефективної взаємодії між університетом та такими стейкхолдерами, як ТОВ

«Компанія АгроНова» і ТОВ «ТАВРІЯ СТЕП», що забезпечило професійну підтримку студентів навіть у дистанційному форматі.

Проведений аналіз виробничої практики здобувачів спеціальності «Менеджмент» другого (магістерського) рівня ОП «Управління навчальними закладами» продемонстрував, що була досягнена ключова мета: формування у здобувачів здатність застосовувати теоретичні знання в умовах реального закладу освіти та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Також вагомим результатом можна вважати посилення та налагодження ефективної взаємодії між університетом та такими стейкхолдерами, як Хмельницький ЗДО №32 «Росинка», Розівський ОЗЗСО Пологівського району Запорізької області, ОЗ «Каланчацький заклад повної загальної середньої освіти №1 Каланчацької селищної ради Херсонської області», ВСП «Політехнічний фаховий коледж Криворізького національного університету», Запорізька спеціалізована школа I-III ступенів №100 Запорізької міської ради Запорізької області, що забезпечило професійну підтримку студентів навіть у дистанційному форматі.

Аналіз практики виявив потребу в узгодженні індивідуальних завдань зі змістом кваліфікаційних робіт здобувачів ОП «Управління навчальними закладами». Системна прив'язка завдань до тем досліджень забезпечить глибшу апробацію управлінських методів у реальному середовищі, посилить практичну значущість дипломних робіт та зміцнить зв'язок між науковою підготовкою і майбутньою професійною діяльністю.

Окремим вектором розвитку практичної підготовки у звітному періоді стала інтенсифікація професійних зв'язків із топ-менеджментом провідних підприємств. За ініціативи фахівців-практиків зміст практик було збагачено сучасним технологічним інструментарієм та посилено акцентами на розвитку емоційного інтелекту й управлінської стійкості. Синергія лідерських навичок та цифрових компетенцій, впроваджених в окремі ОП, представлена у табл.11:

Таблиця 11. Інноваційний профіль практичної підготовки: інтеграція лідерського потенціалу та галузевого софту

Освітня програма (ОП)	Вектор оновлення (Soft Skills)	Технологічний стек (Hard Skills) / ПЗ	Стейкгольдер-ініціатор (Менторська підтримка)
Керівництво закладами освіти	Лідерство, емоційний інтелект, фасилітація, освітня дипломатія та публічна взаємодія	Стратегії командотворення та антикризовий менеджмент	Управлінський корпус факультету та стейкголдери галузі
Економіка та бізнес	Стратегічне партнерство та економічна адаптивність	BAS Малий бізнес, 1С: Бухгалтерія, Dilovod, iFin Zvit	О. Фоменко (директор СВК «Вільнянськ»)
Готельно-ресторанне господарство та туризм	Клієнтоорієнтованість та міжнародні стандарти сервісу	OtelMS, Ribas Hotels Group, Syrve, Poster POS, CRM Travels, PHPTRAVELS	П. Барський (директор ЗАТ "ОРМЕ ІНВЕСТИСІЙОС")
Керівництво персоналом та економіка праці	Психологія колективу та HR-адміністрування	Кадри Плюс Україна, «СОФТПРОЕКТ-Кадри», Торгсофт	А.Ю. Кузьменко (ТОВ «ХОПС»), О.А. Фоменко, П. Барський

Освітня програма (ОП)	Вектор оновлення (Soft Skills)	Технологічний стек (Hard Skills) / ПЗ	Стейкхолдер-ініціатор (Менторська підтримка)
Економіка та адміністрування в охороні здоров'я	Спеціальна фахова компетентність та медична логістика	Електронна лікарня 2.0, BAS Медицина, MedControl, Кадри Плюс Україна	М. Безпальний (ТОВ «Санаторій «Сосновий бір»), Т. Ткачук (ТОВ «КМЦ»)

Практична підготовка у 2024-2025 н.р. трансформується у формат «High-Tech + High-Touch»: поєднання ліцензійного софту з розвитком лідерських навичок. Завдяки залученню директорів підприємств освітній процес синхронізується з ринком, перетворюючи бази практик на інноваційні тренінгові хаби.

За результатами анкетування про проведення педагогічних практик навчальної та виробничої педагогічних спеціальностей студенти віднесли: здатність налагоджувати контакт з учнями, вміння чітко пояснювати матеріал, використання сучасних цифрових інструментів (GeoGebra, PhET, інтерактивні тести). Але в той же час студенти зазначають потребу в вдосконаленні навичок управління класом, формувального оцінювання, підбору дидактичних матеріалів та адаптації складного матеріалу до рівня учнів. Студенти відзначили, що практика допомогла подолати невпевненість, стрес та хвилювання, а також сформувати професійну стійкість і здатність діяти в нестандартних ситуаціях.

Основним недоліком студенти відзначили безпекову складову: переривання навчального процесу через оголошення повітряної тривоги та необхідність евакуації учнів у сховище.

За результатами участі у педагогічній практиці студенти сформували низку пропозицій, спрямованих на покращення якості підготовки майбутніх учителів математики, інформатики та фізики:

- надати більше практичних семінарів з формувального оцінювання та роботи з сучасними освітніми платформами.
- забезпечити тіснішу співпрацю між університетом і школою в частині методичних рекомендацій;
- запровадити регулярні групові обговорення проведених уроків з аналізом типових труднощів;

Викладачами – керівниками практики від закладу середньої освіти Ліцею №16 Мелітопольської міської ради Запорізької області Олени Трифаничевої та Олени Кирієнко були надані наступні пропозиції, щодо вдосконалення проходження практики: покращити методичну підготовку студентів по роботі з документацією вчителя.

Адміністрація та вчителі ЗЗСО відзначили відповідальність, професіоналізм і готовність здобувачів до педагогічної діяльності; учні позитивно оцінили доступність пояснень, використання сучасних технологій та інтерактивних форм навчання.

Виробнича практика здобувачі освітньої програми Комп'ютерні науки магістерського та бакалаврського рівня охоплює довготривалий період щоденної систематичної роботи на підприємствах, в організаціях / установах, де застосовуються інформаційні комп'ютерні технології, тому створюються сприятливі умови для системного виконання практикантом своїх обов'язків, спілкування із спеціалістами відповідного підрозділу, вивчення специфіки його діяльності та інформаційних систем її підтримки, а також ознайомлення із системою управління діяльністю робітників та іншого персоналу.

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати: попри об'єктивні виклики воєнного часу, практика стала дієвим майданчиком для апробації знань. Виявлені зауваження будуть враховані при підготовці до наступного навчального циклу через посилення вимог до культури написання коду та впровадження більш гнучких форматів звітності, що забезпечить неперервність професійного зростання майбутніх фахівців.

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

У 2025 році система практичної підготовки на факультеті природничих наук була реалізована через розгалужену мережу навчальних та виробничих практик. Протягом звітного періоду здобувачі вищої освіти пройшли 41 вид практик, серед яких: 3 види виробничих та 38 видів навчальних. Таке співвідношення дозволило забезпечити ґрунтовну первинну підготовку молодших курсів та вузькоспеціалізоване професійне занурення випускників.

Географія практичної підготовки охопила ключові природно-заповідні, наукові та промислові центри України, зокрема:

Центральний та Північний регіони: м. Київ та Київська область, Житомирська, Черкаська та Дніпропетровська області;

Західний регіон: м. Львів та Львівська область, Чернівецька область;

Південний та Східний регіони: м. Одеса, Миколаївська та Луганська області (рис. 6).

Рис 6. Географія практик факультету природничих наук у 2025 році

Широкий територіальний охоплення дозволив студентам досліджувати різноманітні екосистеми, ландшафти та виробничі потужності в різних природно-кліматичних зонах країни. Залучення баз практик у різних куточках України не лише сприяло формуванню фахових компетентностей, а й забезпечило неперервність освітнього процесу для здобувачів, які перебувають у різних регіонах внаслідок внутрішнього переміщення. Тісна

співпраця з регіональними стейкхолдерами дозволила максимально наблизити зміст практик до актуальних запитів сучасного ринку праці та наукових викликів сьогодення.

У межах забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти факультету особлива увага приділяється організації та змісту практичної підготовки. Практична складова освітніх програм спрямована на формування професійних компетентностей, набуття практичних умінь і навичок, а також забезпечення зв'язку теоретичного навчання з майбутньою професійною діяльністю. Зміст і форми практичної підготовки визначаються специфікою кожної освітньої програми та реалізуються у тісній взаємодії зі стейкхолдерами. У таблиці 12 представлена комплексна характеристика практичної підготовки за освітніми програмами факультету. Зокрема, систематизовано зміст і ключові завдання практик, окреслено перелік сформованих навичок, визначено прикладні методи та інструменти, а також описано стратегічні форми взаємодії зі стейкхолдерами.

Таблиця 12. Характеристика практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету природничих наук за освітніми програмами

Освітня програма	Зміст практичної підготовки	Завдання практичної підготовки	Формування навичок	Методи, інструменти	Основні форми взаємодії зі стейкхолдерами
ОПП Екологія	Польові та лабораторні екологічні дослідження, моніторинг довкілля	Підготовка до професійної екологічної діяльності	Аналіз екосистем, відбір проб, оцінка стану довкілля	Польові методи, лабораторні аналізи, ГІС	Участь у спільних моніторингових проєктах, бази практик, експертні консультації
ОПП Садово-паркове господарство	Озеленення, догляд за насадженнями, ландшафтні роботи	Формування готовності до роботи в галузі озеленення	Догляд за рослинами, ландшафтне проєктування	Практичні роботи, дендрологічні методи	Виробнича практика, спільні ландшафтні проєкти, професійні консультації
ОПП Садово-паркове господарство. Лісівництво	Лісівничі та паркові практики	Оволодіння методами лісового та паркового господарства	Таксація, догляд за лісовими культурами	Польові вимірювання, інвентаризація	Бази практик у лісгоспах, спільні польові заходи, наставництво фахівців
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Хімія	Педагогічна практика, лабораторні заняття	Формування педагогічних компетентностей	Планування й проведення уроків	Педагогічні та лабораторні методи	Педагогічна практика, відкриті уроки, методичні семінари
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Психологія	Педагогічна та психолого-педагогічна практика	Розвиток педагогічної й психологічної готовності	Комунікація, психодіагностика	Спостереження, анкетування, тренінги	Психолого-педагогічні практики, супервізія, консультації
ОПП Середня освіта. Хімія. Біологія, здоров'я людини та природознавство	Навчально-педагогічна практика	Інтеграція природничих дисциплін	Проведення інтегрованих уроків	Лабораторні, дидактичні методи	Педагогічна практика, спільні освітні заходи, методичні об'єднання
ОПП Середня освіта. Природничі науки	Педагогічна практика з інтегрованих курсів	Формування міждисциплінарних компетентностей	Інтегроване викладання	Проектні методи, цифрові ресурси	Освітні проєкти, стажування, участь у міждисциплінарних програмах

ОПП Біологія людини та фізична реабілітація	Реабілітаційна та оздоровча практика	Підготовка до професійної діяльності у сфері реабілітації	Оцінка функціонального стану, відновлення	Функціональні тести, лікувальні вправи	Клінічні практики, дуальна освіта, консультації фахівців
ОПП Середня освіта. Географія. Біологія	Педагогічна та польова практика	Підготовка до викладання географії й біології	Польові спостереження, навчальні вміння	Картографічні, педагогічні методи	Педагогічна практика, польові виїзди, спільні освітні проекти
ОПП Середня освіта. Географія. Фізична культура	Педагогічна та фізкультурна практика	Формування педагогічних і спортивних компетентностей	Організація занять, тренувальні навички	Тренувальні методики, контроль	Спортивно-педагогічна практика, спільні змагання, майстер-класи
ОПП Середня освіта. Географія. Іноземна мова (англійська)	Педагогічна та мовна практика	Розвиток мовної та педагогічної компетентностей	Мовленнєві та методичні навички	Комунікативні, мультимедійні методи	Мовні практики, стажування, участь у міжнародних освітніх проєктах
ОПП Туризм і рекреація	Навчально-виробнича туристична практика	Підготовка до діяльності у сфері туризму	Планування маршрутів, сервіс	Проектні, екскурсійні методи	Виробнича практика, дуальна освіта, участь у туристичних проєктах

Важливою складовою освітнього процесу є співпраця з зовнішніми стейкхолдерами, зокрема представниками закладів загальної середньої освіти, природоохоронних установ, науково-дослідних організацій, підприємств сфери екології, лісового та садово-паркового господарства, туристичних і рекреаційних організацій, закладів охорони здоров'я та реабілітаційних центрів. Саме на базах практик здобувачі освіти мали змогу застосувати теоретичні знання на практиці, набуті професійних умінь і навичок, ознайомитися з реальними умовами майбутньої професійної діяльності.

Системна взаємодія здійснювалася також зі здобувачами вищої освіти, які залучалися до виконання практичних, лабораторних, польових і педагогічних завдань, реалізації спільних проєктів, а також до участі в тренінгах, майстер-класах та навчально-виробничих заходах.

У процесі практичної підготовки було налагоджено стійкий зворотний зв'язок між здобувачами освіти, керівниками практик і представниками баз практик, що дозволило суттєво оптимізувати освітню траєкторію та підвищити якість підготовки фахівців (табл. 13, рис. 7).

Таблиця 13. Сформованість компетентностей здобувачів вищої освіти під час проходження практик

Освітня програма	Професійна компетентність	Комунікативна компетентність	Інформаційна компетентність	Дослідницька компетентність	Soft Skills
ОПП Екологія	Застосування екологічних знань на практиці, участь у моніторингу стану довкілля, виконання природоохоронних заходів	Взаємодія з фахівцями установ, робота в команді	Обробка екологічних даних, робота з ГІС, нормативною документацією	Проведення спостережень, аналіз екологічних показників	Відповідальність, критичне мислення, командна робота
ОПП Садово-паркове господарство	Організація та виконання робіт з озеленення і догляду за насадженнями	Спілкування з керівниками та працівниками підприємств	Використання проектної документації, фахових довідників	Спостереження за ростом і станом рослин	Самоорганізація, уважність, ініціативність

ОПП Садово–паркове господарство. Лісівництво	Виконання лісогосподарських і ландшафтних робіт	Командна взаємодія в польових умовах	Робота з планами насаджень, електронними ресурсами	Збір і аналіз біометричних показників	Витривалість, відповідальність, адаптивність
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Хімія	Формування навичок викладання біології та хімії, проведення уроків	Педагогічне спілкування з учнями та колегами	Підбір навчальних матеріалів, використання цифрових ресурсів	Аналіз навчальних досягнень учнів	Лідерство, педагогічний такт, емоційна стійкість
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Психологія	Застосування знань з біології та психології в освітньому процесі	Налагодження взаємодії з учнями, педагогами, батьками	Використання інформаційно-освітніх платформ	Спостереження та аналіз поведінкових проявів	Емпатія, комунікабельність, саморефлексія
ОПП Середня освіта. Хімія. Біологія, здоров'я людини та природознавство	Інтегроване викладання природничих дисциплін	Чітке та доступне донесення навчального матеріалу	Робота з навчально-методичними ресурсами	Елементи педагогічного дослідження	Креативність, відповідальність, гнучкість
ОПП Середня освіта. Природничі науки	Реалізація міждисциплінарного підходу в навчанні	Взаємодія в освітньому середовищі	Використання цифрових і мультимедійних засобів	Аналіз результатів навчальної діяльності	Командна робота, критичне мислення
ОПП Біологія людини та фізична реабілітація	Застосування реабілітаційних і оздоровчих методик	Спілкування з пацієнтами та фахівцями	Робота з медико-біологічною інформацією	Оцінка функціонального стану	Стресостійкість, відповідальність, етичність
ОПП Середня освіта. Географія. Біологія	Проведення уроків і навчальних занять	Педагогічна комунікація	Робота з картографічним і та цифровими ресурсами	Аналіз природних процесів	Організованість, аналітичність
ОПП Середня освіта. Географія. Фізична культура	Організація навчально-виховних занять	Комунікація з учнями різного віку	Використання навчальних платформ і матеріалів	Спостереження за фізичним розвитком учнів	Лідерство, мотивація, відповідальність
ОПП Середня освіта. Географія. Іноземна мова (англійська)	Інтеграція географічного та мовного компонентів	Міжкультурна та іншомовна комунікація	Робота з автентичними джерелами	Порівняльний аналіз інформації	Комунікабельність, креативність
ОПП Туризм і рекреація	Організація туристично-рекреаційної діяльності	Робота з клієнтами та партнерами	Використання інформаційних сервісів у туризмі	Аналіз туристичних ресурсів	Стресостійкість, клієнтооріє

Згідно з опитуванням студентів, практична підготовка забезпечує розвиток професійної, комунікативної, інформаційної та дослідницької компетентностей, суттєво підсилюючи рівень володіння Soft Skills (рис. 7).

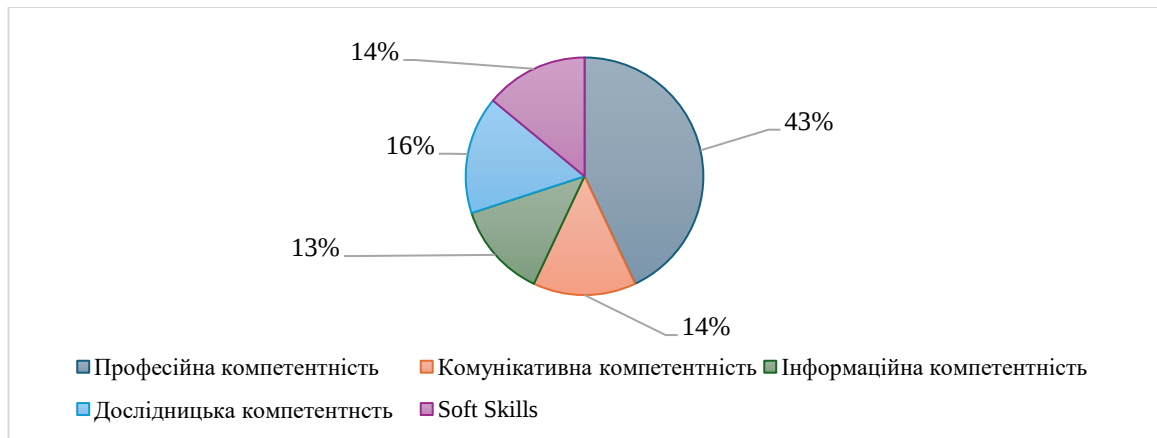

Рис. 7. Спектр компетентностей які формуються під час проходження навчальних та виробничих практик

Результати анкетування здобувачів вищої освіти засвідчують високий рівень задоволеності практичною підготовкою. Узагальнені дані опитування наведено на рисунку 8.

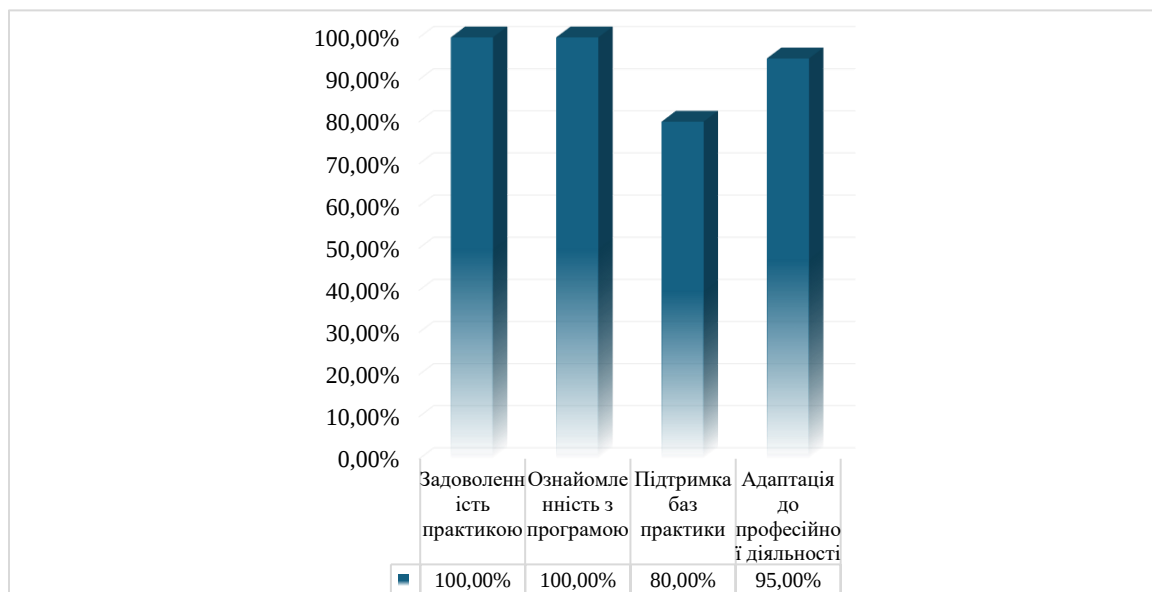

Рис. 8. Узагальнені показники задоволеності здобувачів вищої освіти практичною підготовкою

У таблиці 14 представлено систематизовану характеристику ключових типів активностей, що реалізуються під час практичної підготовки здобувачів. Структура таблиці відображає мультифункціональний характер практик від організаційно-методичних до управлінських та проєктних складників, які в комплексі забезпечують формування професійного профілю фахівця. Описані види діяльності підкреслюють міждисциплінарність навчання та його спрямованість на інтеграцію теоретичних знань у реальне середовище освітньої, наукової та виробничої практики.

Таблиця 14. Типи активностей на практичній підготовці освітніх програм факультету

Освітня програма	Організаційні	Методичні	Виховні	Управлінські	Проектні
ОПП Екологія	Ознайомлення з базами практики, планування польових та лабораторних робіт	Використання методик екологічного моніторингу, відбору проб, аналізу даних	Формування екологічної свідомості та відповідальності	Участь в організації природоохоронних заходів	Розроблення локальних екологічних проєктів, оцінка впливу на довкілля
ОПП Садово-паркове господарство	Організація робіт на об'єктах озеленення	Засвоєння методик догляду за зеленими насадженнями	Виховання естетичного ставлення до довкілля	Координація робіт малих груп	Проектування елементів садово-паркових об'єктів
ОПП Садово-паркове господарство. Лісівництво	Планування практик у розсадниках і лісництвах	Методики лісовпорядкування та інвентаризації	Формування дбайливого ставлення до лісових ресурсів	Організація лісгосподарських робіт	Розроблення проєктів відновлення лісових ділянок
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Хімія	Організація навчальних і позакласних заходів у школі	Підготовка та проведення уроків, лабораторних робіт	Виховання культури здоров'я і безпеки	Керування класом, участь у роботі методоб'єднань	Розроблення навчально-методичних мініпроєктів
ОПП Середня освіта. Біологія та здоров'я людини. Психологія	Планування освітньо-виховних заходів	Застосування психолого-педагогічних методик	Формування емпатії та комунікативної культури	Участь в організації виховної роботи	Проекти з підтримки психологічного добробуту учнів
ОПП Середня освіта. Хімія. Біологія, здоров'я людини та природознавство	Організація навчального процесу в школі	Інтегровані методики викладання природничих дисциплін	Формування наукового світогляду	Участь у шкільному управлінні	Створення міждисциплінарних освітніх проєктів
ОПП Середня освіта. Природничі науки	Планування навчальної та позакласної діяльності	Застосування інтегрованих методик навчання	Виховання інтересу до науки	Координація навчальних проєктів	Розроблення STEM-проєктів
ОПП Біологія людини та фізична реабілітація	Організація роботи в медико-реабілітаційних закладах	Використання методик оцінки функціонального стану	Формування відповідального ставлення до здоров'я	Участь у плануванні реабілітаційних заходів	Розроблення індивідуальних програм реабілітації
ОПП Середня освіта. Географія. Біологія	Організація уроків та екскурсій	Методики польових і картографічних досліджень	Виховання екологічної культури	Управління навчальною діяльністю учнів	Навчально-дослідницькі проєкти
ОПП Середня освіта. Географія. Фізична культура	Планування навчальних і спортивних заходів	Методики викладання географії та фізичної культури	Формування здорового способу життя	Організація спортивно-масових заходів	Проекти з популяризації рухової активності
ОПП Середня освіта. Географія. Іноземна мова (англійська)	Організація інтегрованих занять	Методики CLIL та міжпредметної інтеграції	Виховання міжкультурної компетентності	Координація навчальної діяльності	Освітні проєкти з використанням іноземної мови

ОПП Туризм і рекреація	Організація туристичних маршрутів і практик	Методики туристично-краєзнавчої діяльності	Виховання культури туризму	Управління туристичними групами	Розроблення туристично-рекреаційних проєктів
------------------------	---	--	----------------------------	---------------------------------	--

Системний аналіз результатів анкетування здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів дозволив інтерпретувати якісні показники, виокремити ключові виклики та визначити пріоритетні зони розвитку. На основі отриманих даних було узагальнено пропозиції щодо вдосконалення змісту й організації практик, сформовано індикатори якості практичної підготовки, а також підготовлено аналітичні звіти та адресні рекомендації для гарантів освітніх програм і керівників баз практик (табл. 15).

Таблиця 15. Основні напрями вдосконалення практичної підготовки за результатами опитування здобувачів освіти та стейкхолдерів

Виклики	Пропозиція від здобувачів та стейкхолдерів
Організація практики	Практику доцільно доповнити структурованими етапами планування, включаючи стартові інструктажі та проміжні контрольні зустрічі з керівниками баз практики; впровадити систему коротких командних завдань, що сприятимуть розвитку координаційних і комунікаційних навичок, а також формуванню вмій відповідального розподілу ролей у групі.
Аналітична підготовка	Пропонується посилити роботу зі зворотним зв'язком шляхом включення модуля «Аналіз результатів опитувань та якісних коментарів», де здобувачі зможуть навчитися інтерпретувати емпіричні дані, визначати ключові виклики та пропонувати шляхи вдосконалення змісту й організації практики; рекомендується інтеграція практичних вправ із роботи з реальними кейсами від стейкхолдерів.
Оцінка ефективності	Доцільно уточнити критерії оцінювання результатів практики, доповнивши їх показниками професійної готовності та рівня сформованості компетентностей; рекомендовано запровадити рефлексивні форми оцінювання, зокрема короткі підсумкові само звіти та взаємооцінювання, що дозволить зіставити самооцінку здобувачів з оцінками кураторів і стейкхолдерів та визначити напрями подальшого розвитку.

За результатами проходження практичної підготовки здобувачі факультету природничих наук активно взаємодіяли з керівниками освітніх закладів, представниками громадських організацій та підприємств, а також зі своїми науково-педагогічними керівниками. Така співпраця сприяла підвищенню професійної підготовки, формуванню практичних компетентностей та розвитку комунікаційних та аналітичних навичок студентів.

Представники закладів освіти відзначили високий рівень відповідальності та організованості здобувачів, а також їх здатність до самостійного виконання завдань і ініціативу у покращенні процесу організації практики.

Коментарі від стейкхолдерів:

Подлевська О.В., заступник директора з навчальної роботи, вчитель-методист, ОКЗ «Орієнтир»

Петро-Михайлівської сільської ради:

«Студенти продемонстрували високий рівень професійної підготовки та готовність працювати з учнями, проявляючи ініціативу та дотримуючись правил безпеки під час практики»

Усова Т.М., директор СЗО №72 (м. Запоріжжя):

«Здобувачі відповідально виконували завдання, надаючи цінні аналітичні та методичні пропозиції, що сприяли покращенню навчального процесу»

Вербицька Н.Б., вчитель географії Запорізької гімназії №2:

«Практиканти активно включалися в роботу методичних об'єднань, демонструючи навички професійної комунікації та аналітичного мислення»

Гудзь О., представник підприємства ТОВ «Макош-мінерал»:

«Студенти продемонстрували здатність застосовувати теоретичні знання на практиці, ефективно взаємодіяти з колективом та приймати рішення в реальних виробничих умовах»

Гайнуліна О.М., директор Миколаївської гімназії №27, ММР:

«Студенти проявили здатність адаптуватися до умов освітнього середовища, активно залучалися до проведення занять та допомагали з організацією позакласних заходів»

Щербан Л., Виноградівська ЗОШ І-ІІІ ст. – ДНЗ №7 Виноградівської міської ради Закарпатської області:

«Практиканти показали високий рівень комунікації з учнями та педагогічним колективом, допомагаючи в організації навчального процесу та розвитку креативних підходів у проведенні занять»

Могилін О., директор Запорізької гімназії №19 ЗМР:

«Студенти ефективно застосовували теоретичні знання на практиці та демонстрували самостійність у підготовці й проведенні уроків»

Кондрашова Т.М., Мелітопольський ліцей-інтернат І-ІІІ ст. ЗОР:

«Здобувачі ініціювали корисні пропозиції щодо покращення організації заходів, що реально підсилює нашу діяльність у період обмежених ресурсів»

Карпенко С.М., ТОВ «МЕРИНОС-ЗАХІД»:

«Практиканти показали відповідальність та професіоналізм, були готові до виконання завдань виробничого та дослідницького характеру».

Виклики та пріоритетні напрями вдосконалення

Реалізована модель взаємодії забезпечила сталу позитивну динаміку в розвитку професійних, комунікативних та дослідницьких компетентностей здобувачів, що підтверджується високими якісними та кількісними показниками результатів практик. Стейкхолдери акцентують на тому, що безпосереднє залучення студентів до реального професійного середовища не лише підвищує ефективність освітнього процесу, а й зміцнює партнерські зв'язки між факультетом та профільними організаціями.

Високий рівень задоволеності здобувачів у синергії з конструктивними пропозиціями роботодавців свідчить про необхідність подальшої консолідації зусиль університету та бізнес-середовища. З метою оптимізації практичної підготовки визначено такі стратегічні завдання:

- Поглиблення інтеграції зі стейкхолдерами: розширити межі співпраці через залучення роботодавців до проєктування змісту програм практик, проведення авторських майстер-класів, тренінгів та незалежного оцінювання фахових досягнень здобувачів.
- Диверсифікація баз практик: забезпечити варіативність місць проходження практики, надаючи студентам можливість вибору установ відповідно до їхніх наукових інтересів та індивідуальної освітньої траєкторії.
- Впровадження інноваційних форматів: активніше впроваджувати проєктно-орієнтовані та міждисциплінарні підходи, що сприяють розвитку критичного мислення, навичок командної взаємодії та персональної відповідальності за результат.
- Цифровізація моніторингу: посилити використання цифрових інструментів для супроводу практик (електронні щоденники, хмарні платформи для звітності, інтерактивні системи зворотного зв'язку в режимі реального часу).
- Розвиток «м'яких навичок» (Soft Skills): інтегрувати у програми практик спеціальні рефлексивні вправи та тренінгові модулі, спрямовані на розвиток лідерського потенціалу, адаптивності та управлінських навичок здобувачів.

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Концептуальні засади та мета практик

Практична підготовка на факультеті фізичної культури, спорту та психології реалізується як наскрізний процес, що забезпечує перехід від теоретичного навчання до самостійної професійної діяльності. Для психологів: основний акцент зроблено на формуванні професійної свідомості, навичках діагностики та консультування в реальних умовах. Для фахівців із фізичної культури та спорту: ключовою метою є розвиток тренерських та педагогічних компетентностей, адаптація до роботи в закладах освіти та ДЮСШ.

Аналіз задоволеності здобувачів (Комплексні дані)

Результати анкетування за всіма освітніми програмами (ОП) свідчать про стабільно високий рівень задоволеності якістю підготовки:

Високий рівень задоволеності здобувачів освіти та пропозиції від стейкхолдерів свідчать про доцільність посилення співпраці з роботодавцями з метою подальшого удосконалення освітньої програми. Оцінка стейкхолдерів засвідчує високий рівень підготовки майбутніх психологів, зокрема у практичному компоненті освітнього процесу (рис. 9).

Рис. 9. Узагальнені показники задоволеності здобувачів вищої освіти практичною підготовкою

Системні досягнення та інструментарій

Під час проходження практик студенти опанували комплекс професійних навичок, використовуючи сучасні методи роботи: психологічний блок: застосування психодіагностичних методик, ведення професійної документації та опанування етики взаємодії; педагогічно-спортивний блок: планування тренувального процесу; організаційний компонент: студенти відзначають високу ефективність консультування як з

боку університетських керівників, так і від представників баз практики спортивного інвентарю та проведення масових оздоровчих заходів.

Зміст практичної підготовки на факультеті диференційовано за типами професійної активності, що дозволяє здобувачам різних освітніх програм послідовно опановувати специфічний інструментарій: від організаційно-управлінських навичок до вузькоспеціалізованих методів роботи. Узагальнена структура ключових завдань та застосованих інструментів представлена у табл. 16.

Таблиця 16. Узагальнена характеристика змісту та інструментарію практичної підготовки

Тип активності	Конкретні завдання	Застосовані інструменти/навички
Організаційні	Знайомство з ДЮСШ. Обговорення графіку виконання всіх видів завдань. Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером групи, лікарем	Навички планування робочого часу, організації робочого процесу, розподілу завдань між учасниками, контролю виконання доручень
Навчально-тренувальна робота	Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ. Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту, вивчення процесу підготовки до тренувального процесу. Виконання функцій і обов'язків помічника тренера- викладача під час проведення навчально-тренувальних занять.	Планування тренувального процесу, складання конспектів занять, використання спортивного інвентарю та обладнання. Розвивалися навички організації тренувань, контролю техніки виконання вправ, корекції помилок, а також комунікації з учасниками тренувального процесу.
Виховна та спортивно-масова робота	Надання допомоги в організації та проведенні виховних та спортивних заходів. Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічей з видатними спортсменами, ветеранами спорту і праці, організація культурного дозвілля. Проведення виховних та мотивуючих бесід зі здобувачами вищої освіти та спортсменами групи ПСМ	Навички організації та проведення спортивних змагань, естафет і масових фізкультурних заходів. Використовувалися методи виховної роботи, формування здорового способу життя, розвитку колективізму та позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом.
Навчально-методична робота	Проведення навчальних занять в академічних групах та тренувальних занять в групах ПСМ. Визначення тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за станом, облік завантаження спортсменів у процесі занять, підведення підсумків тренувального процесу.	Навички планування, розробки та оформлення навчально-методичних матеріалів, аналізу навчальних програм і добору ефективних методів навчання

Тип активності	Конкретні завдання	Застосовані інструменти/навички
Навчально-методична робота	Створення умов для комплексного розвитку усіх компонентів та елементів професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі їх безпосередньої участі у професійній діяльності.	Школи (уроки фізкультури, позакласна робота), спортивні школи (тренерство, інструкторство), фітнес-клуби, оздоровчі центри, а також професійна сфера.
Проведення психологічного консультування	Виявлення проблем клієнта, формулювання діагнозу, надання рекомендацій	Інтерв'ю, активне слухання, техніки психологічного аналізу
Психологічне тестування	Вибір та проведення тестів, аналіз результатів, складання висновків	Стандартизовані психологічні тести, статистичні методи, інтерпретація результатів
Аналіз психологічних даних	Обробка анкет, тестів, аналіз отриманих даних, підготовка звітів	Статистичні програми, аналітичні навички
Розробка програми психологічної підтримки	Створення індивідуальних або групових програм підтримки, моніторинг прогресу	Планування програм, комунікаційні навички, моніторинг і оцінка ефективності

Така структуризація практичної діяльності підтверджує мультидисциплінарний характер підготовки на факультеті. Вона дозволяє здобувачам не лише адаптуватися до вузьких фахових вимог, а й формувати універсальні Soft Skills, що є критично важливими для конкурентоспроможності на сучасному ринку праці незалежно від обраного профілю

Оцінка стейкхолдерів та взаємодія з ринком праці

Саклінська Л.В. під час зустрічі із стейкголодерами та роботодавцями зазначила: «Як роботодавець та стейкголдер Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, відзначаємо позитивну динаміку у підготовці здобувачів вищої освіти, зокрема в частині формування фахових компетентностей та загальної професійної культури»

Смоляк Володимир Мирославович зазначив, що практична підготовка буде більш ефективною при обговоренні таких питань: зміст і структура навчальних практик; сучасні вимоги до компетентностей майбутнього вчителя фізичної культури; напрями модернізації освітньої програми в частині практичної підготовки; запити шкіл щодо методичної, цифрової та діагностичної готовності студентів до роботи в умовах сучасного освітнього середовища.

Філоненко Сергій Васильович висловив сподівання на подальшу плідну співпрацю між університетом та закладом «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів Козацький ліцей», підкресливши, що подібні зустрічі є гарною нагодою поспілкуватись із майбутніми роботодавцями та зорієнтуватись на професійних можливостях.

З стейкхолдерами спеціальності 053 Психологія обговорено механізми і процедури впливу стейкхолдерів на освітню програму і якість освітнього процесу на освітній програмі, зокрема внесення пропозицій до визначення мети ОП, формулювання галузевого і

регіонального контексту ОП, визначення переліку обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів, програми практик, тем кваліфікаційних робіт і атестації здобувачів.

Роботодавці всіх ОП демонструють єдність у позитивних оцінках:

Адаптивність: відзначається здатність студентів швидко орієнтуватися в умовах обмежених ресурсів.

Відповідальність: високий рівень професійної етики та готовність до виконання функціональних обов'язків.

Перспективи: стейкхолдери пропонують посилювати співпрацю для подальшого вдосконалення змісту ОП відповідно до вимог ринку.

Виклики та напрями вдосконалення

Незважаючи на успішну реалізацію, виявлено спільні для всіх ОП зони росту:

Матеріальна база: частина студентів вказала на потребу в оновленні інвентарю та обладнання на базах практик.

Зовнішні чинники: вимушена міграція та проблеми зі стабільним зв'язком іноді ускладнювали повноцінну реалізацію інноваційних методів.

Таким чином, практична підготовка на факультеті є результативною та цілісною. Основною перевагою є максимальна адаптація здобувачів до професійного середовища, а пріоритетним завданням на майбутнє оновлення матеріально-технічних ресурсів баз та ще тісніша інтеграція індивідуальних завдань із запитамі сучасного ринку праці.